

Bielsko-Biała, 1 marca 2024 r.

ZK. 0003.2.2.2024.RK

Pan
Janusz Buzek
Radny
Rady Miejskiej w Bielsku-Białej

Odpowiedź na interpelację RM.0003.94.2024 z 20 lutego 2024 r.

Odpowiadając na pytanie dotyczące stanu przygotowania miasta Bielska-Białej do ochrony ludności w sytuacji konfliktu zbrojnego uprzejmie informuję, że:

Ad 1. Ocena aktualnego stanu przygotowań miasta do realizacji zadań z zakresu obrony cywilnej w przypadku konfliktu zbrojnego.

Ad 1.1 Planowanie i przygotowanie.

Odpowiadając na pytanie dot. „**opracowania planów obrony cywilnej...**” Plan Obrony Cywilnej Miasta Bielska-Białej został opracowany w Wydziale Zarządzania Kryzysowego na podstawie niżej wymienionych dokumentów:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin,
- Zarządzenie Wojewody Śląskiego – Szefa Obrony Cywilnej Województwa z 21 marca 2012 r. w sprawie opracowania planów obrony cywilnej województwa, powiatów, gmin.
- Zarządzenie Prezydenta Miasta Bielska-Białej z 2012 r. w sprawie opracowania planu obrony cywilnej miasta Bielska – Białej oraz zasad planowania przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej przez instytucje państwowe, przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne oraz społeczne organizacje ratownicze.

Plan Obrony Cywilnej jest podstawowym dokumentem z zakresu przygotowania miasta Bielska-Białej na wypadek zewnętrznego zagrożenia państwa, zagrożenia wojennego, na czas mobilizacji i działań wojennych. Plan jest uzgodniony z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. W związku z wygaśnięciem w/w podstaw prawnych oraz brakiem wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju i corocznych wytycznych Wojewody Śląskiego, plan obecnie nie jest aktualizowany.

Odpowiadając na pytanie dot. „**organizacja i przeprowadzenie ćwiczeń..**” Do roku 2021 corocznie, w czwartym kwartale prowadzone były ćwiczenia grupowe z osobami funkcyjnymi personelu OC wybranych Formacji Obrony Cywilnej. W latach ubiegłych realizowano następujące ćwiczenia grupowe:

2017 r. Planowanie przygotowania do działania jednostek, prowadzących działalność leczniczą na rzecz zadań określonych w Planie Obrony Cywilnej Miasta Bielska-Białej.

2018 r. Planowanie rozwinięcia elementów organizacyjnych oraz zabezpieczenia logistycznego ewakuacji III stopnia.

2019 r. Rozwinięcie elementów terenowych formacji obrony cywilnej w stanie gotowości obronnej państwa czasu kryzysu w warunkach przemieszczenia sił sojuszniczych.

2020 r. Rozwinięcie terenowych formacji obrony cywilnej w stanie gotowości obronnej państwa czasu kryzysu w warunkach konfliktu hybrydowego oraz dezinformacji w ramach walki informacyjnej.

2021 r. Przygotowanie wybranych ukryć dla ludności chroniących przed czynnikami rażenia realizowane w formie obiektów wolno stojących (szczelin przeciwlotniczych) w warunkach podwyższonej gotowości obronnej państwa. W latach 2022-2023, ćwiczenia z zakresu obrony cywilnej ze względu na wygaśnięcie podstawy prawnej nie były realizowane.

Ad 1.2 Alerty i ostrzeżenia.

Odpowiadając na pytanie dot. „**wdrażania systemów alarmowania i ostrzegania mieszkańców w przypadku zagrożeń...**” System alarmowania mieszkańców miasta Bielska-Białej składa się łącznie z 45 syren alarmowych. W roku 2019 z systemem miejskim alarmowania zintegrowano 10 syren alarmowych jednostek OSP. W ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania do instytucji i podmiotów rozsyłane są ostrzeżenia meteorologiczne oraz ostrzeżenia o zanieczyszczeniu powietrza. Od połowy ubiegłego roku poprzez aplikację „Uwaga BB” istnieje możliwość wysyłania do mieszkańców miasta informacji tekstowych sms zawierające komunikaty ostrzegawcze.

W ramach Systemu Wykrywania, Ostrzegania i Alarmowania funkcjonuje Powiatowy Ośrodek Analizy Danych i Alarmowania (POADA), działający jako formacja obrony cywilnej w Krajowym Systemie Wykrywania Skażeń i Alarmowania. Co kwartał, personel formacji bierze udział w treningach doskonalących organizowanych przez WBiZK SUW. Na potrzeby POADA wdrożono cyfrową metodykę oceny skażeń wg standardów NATO. Od 2019 roku Wydział Zarządzania Kryzysowego korzysta z pakietu Grafiki Operacyjnej Szefostwa Rozpoznania Geoprzestrzennego Sił Zbrojnych RP z map elementów krajowego systemu wykrywania skażeń i alarmowania.

W ramach treningów systemu ostrzegania o zagrożeniu uderzeniami z powietrza, komórka dowodzenia Sił Powietrznych organizuje, a WBiZK ŚUW koordynuje comiesięczne treningi radiowe w ramach których prowadzony jest nasłuch radiowy, w trakcie którego odbierane są komunikaty o zagrożeniu uderzeniami z powietrza. Dodatkowo, w ramach corocznych ćwiczeń Renegade, gdzie jednym z elementów ćwiczenia jest epizod naruszenia przestrzeni powietrznej przez statek powietrzny stwarzający zagrożenie dla ludności cywilnej, prowadzony jest nasłuch radiowy. Wydział Zarządzania Kryzysowego w latach 2015 - 2023 uczestniczył

we wszystkich dziewięciu ćwiczeniach tego typu, utrzymując gotowość do włączenia syren alarmowych. W związku z wprowadzeniem Ustawy o Obronie Ojczyzny, Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu z dniem 23 października 2023 r. przestało obowiązywać.

Ad 1.3 Organizacja ewakuacji i schronienia.

Odpowiadając na pytanie dot. „**planowania tras ewakuacji ...**” oraz dot. „**koordynacji działań związanych z ewakuacją mieszkańców i zapewnienie im niezbędnej pomocy oraz wsparcia...**” Plan Ewakuacji III stopnia został opracowany w Wydziale Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej na podstawie niżej wymienionych dokumentów;

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin.
- Wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 17 października 2008r. w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia.
- Zarządzenie Nr 345/09 Wojewody Śląskiego z dnia 1 października 2009r. w sprawie opracowania powiatowych planów ewakuacji (przyjęcia) na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny (ewakuacji III stopnia).

Plan Ewakuacji III stopnia stanowi element składowy Planu Obrony Cywilnej, jest dokumentem z zakresu obrony cywilnej, opracowanym w związku z zagrożeniami zewnętrznymi bezpieczeństwa państwa oraz na czas wojny, który jest uzgodniony z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego. W związku z wygaśnięciem podstawy prawnej, brakiem nowych Wytycznych Szefa OCK oraz corocznych wytycznych Wojewody Śląskiego, obecnie plan nie jest aktualizowany.

Odpowiadając na pytanie dot. „**kontroli schronów dla ludności...**” W zakresie zasobów i lokalizacji budownictwa ochronnego na terenie miasta Bielska-Białej, wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. znajdują się 102 budowle ochronne dla około 12430 mieszkańców miasta.

Według kryteriów określonych przez Szefa Obrony Cywilnej Kraju oraz na podstawie informacji uzyskanych od spółdzielni mieszkaniowych, administratorów oraz właścicieli obiektów założono ewidencje budowli ochronnych i ukryć wstępnie wytypowanych do doraźnego przygotowania, która obejmuje 575 obiektów i miejsc przewidzianych na ukrycia dla około 130 000 mieszkańców.

Na mocy pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Bielska-Białej budowle ochronne do roku 2021 były systematycznie kontrolowane przez wyznaczonego pracownika wydziału. Ewidencja budowli ochronnych jest prowadzona w Wydziale Zarządzania Kryzysowego oraz aktualizowana w porozumieniu z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Większość budowli ochronnych na terenie miasta powstała w latach 50-tych i 60-tych ubiegłego wieku. W związku z wysokimi kosztami utrzymania, brakiem jasnych zasad

finansowania, właściciele budynków w których znajdują się budowle ochronne rezygnują utrzymywania w pełnej sprawności budowli i urządzeń specjalnych. Sprawia to, iż z roku na rok zmniejsza się ich wartość użytkowa i ochronna.

Do chwili wprowadzenia w życie Ustawy o Obronie Ojczyzny kontrola oraz nadzór nad zasobami budownictwa ochronnego w mieście Bielsku-Białej realizowany był na podstawie Wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 4 grudnia 2018 r. w sprawie zasad postępowania z zasobami budownictwa ochronnego.

W związku z wejściem w życie ustawy o obronie Ojczyzny, Wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Kraju w sprawie zasad postępowania z zasobami budownictwa ochronnego utraciły podstawę prawną. W chwili obecnej w Wydziale Zarządzania Kryzysowego, prowadzona jest jedynie ewidencja zasobów budownictwa ochronnego.

Ad 1.4 Ochrona zdrowia i życia ludzkiego.

Odpowiadając na pytanie dot. **„zapewnienia dostępu do środków medycznych oraz organizacja punktów medycznych...”** oraz dot. **„współpracy ze służbami medycznymi i ratowniczymi w zakresie udzielania pomocy... ”** Zagadnienia dotyczące organizacji zabezpieczenia medycznego miasta na czas działań zbrojnych ujęte są w Planie Operacyjnym Funkcjonowania Miasta Bielska-Białej na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i na czas wojny. Jest to dokument o klauzuli niejawnej.

Ad 1.5 Ochrona mienia i infrastruktury.

Odpowiadając na pytanie dot. **„monitorowania i zabezpieczenie infrastruktury krytycznej...”** Plany ochrony infrastruktury krytycznej oraz plany ochrony infrastruktury kluczowej, znajdującej się na terenie miasta Bielska-Białej opracowywane są przez właścicieli obiektów i uzgadniane z właściwymi służbami. Plany ochrony stanowią tajemnice przedsiębiorstwa i są dokumentami o ograniczonym dostępie.

Odpowiadając na pytanie dot. **„działań mających na celu minimalizację szkód...”** Zagadnienia dotyczące minimalizacji szkód w przypadku działań zbrojnych ujęte są w Planie Operacyjnym Funkcjonowania Miasta Bielska-Białej na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i na czas wojny uzgodniony z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Plan jest dokumentem niejawnym.

Ad 1.6 Współpraca z innymi podmiotami.

Odpowiadając na pytanie dot. **„koordynacji działań z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, służbami ratowniczymi** Zagadnienia dotyczące koordynacji działań i współpracy w celu skutecznej reakcji na zagrożenia wojenne ujęte są w Planie Operacyjnym Funkcjonowania Miasta Bielska-Białej na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i na czas wojny uzgodniony z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Plan jest dokumentem niejawnym.

Ad 1.7 Odpowiadając na pytanie dot. „**Innych wyżej nie wymienionych, a istotnych dla obrony cywilnej...**” Formacje Obrony Cywilnej (FOC). W roku 2018 na terenie miast Bielska-Białej funkcjonowało 13 zakładowych formacji obrony cywilnej utworzonych na przełomie wieków, przeznaczonych do działania na terenie zakładów pracy oraz Powiatowy Ośrodek Analizy Danych i Alarmowania, łącznie 146 osób personelu OC. W tym okresie miasto nie dysponowało terenowymi formacjami OC przeznaczonymi do działania na obszarze miasta w stanie gotowości obronnej państwa w czasie u wojny.

W latach 2019 - 2022 po analizie zagrożeń, w tym wynikających z konfliktu zbrojnego w Ukrainie, na mocy zarządzeń Prezydenta Miasta Bielska-Białej utworzono trzynaście terenowych oraz jedną zakładową formacje Obrony Cywilnej. Według stanu na dzień 22 kwietnia 2022 r., na terenie miasta Bielska-Białej funkcjonowało 28 Formacji Obrony Cywilnej, łącznie 440 osób personelu OC. Dla każdej nowo utworzonej Formacji Obrony Cywilnej opracowano Plan Działania Formacji oraz kartę realizacji zadań, personel nowo utworzonych formacji otrzymał uzgodnione z właściwą komórką Sił Zbrojnych przydziały organizacyjno-mobilizacyjne do OC, na sprzęt i budynki niezbędne do funkcjonowania nałożono świadczenia rzeczowe.

Z chwilą wejścia w życie Ustawy o obronie Ojczyzny, z uwagi na brak podstaw prawnych nie jest możliwe tworzenie nowych oraz wzmacnianie istniejących formacji poprzez nadawanie przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych do OC.

Ad 2. Odpowiadając na pytanie dot. „**opisu słabych stron, luk i niedomagań...**”

Obecnie, najslabszą stroną obrony cywilnej oraz znaczącym niedomaganiem jest brak jakichkolwiek podstaw prawnych do działalności w zakresie szeroko pojętej obrony cywilnej. W związku z wejściem w życie z dniem 23 kwietnia 2022 r. ustawy o Obronie Ojczyzny, uchylającej ustawę o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, która regulowała zagadnienia dotyczące obrony cywilnej, oraz po utracie podstawy prawnej przez szereg rozporządzeń, Wojewoda, jak też Prezydent Miasta nie jest obecnie organem Obrony Cywilnej. W związku z tym, brak jest podstaw prawnych dotyczących realizacji zadań w zakresie obrony cywilnej oraz jej finansowania przez jednostki samorządu terytorialnego. Ustawa o Obronie Ojczyzny nie reguluje zagadnień związanych z obroną cywilną, ochrona ludności oraz zasobami budownictwa ochronnego. Wobec braku podstaw prawnych, zahamowana została działalność oraz dalszy rozwój struktur obrony cywilnej.

Ad 3. Odpowiadając na pytanie dot. „**analizy potrzeb finansowych miasta...**”

Wobec braku podstaw prawnych, w tym ustawy określającej zakres zadań oraz odpowiedzialności w dziedzinie obrony cywilnej i ochronie ludności na poszczególnych szczeblach decyzyjnych, brakiem jasnych zasad finansowania w/w zagadnień oraz określeniem dysponentów środków finansowych, na chwilę obecną nie ma możliwości przeprowadzenia analizy finansowej zagadnień związanych ze szkoleniem,

modernizacją, rozbudową struktur obrony cywilnej oraz zasobów budownictwa ochronnego.

Ad 4. Odpowiadając na pytanie dot. „**harmonogramu działań...**” Dotychczasowe działania zmierzające do uzyskania sprawności w zakresie obrony cywilnej, oparte były na podstawie ustawy, rozporządzeń oraz na podstawie corocznych wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju, Wytycznych Wojewody Śląskiego Szefa Obrony Cywilnej Województwa w sprawie realizacji zadań w zakresie obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego. Z chwilą wejścia w życie Ustawy o Obronie Ojczyzny, w związku z uchyceniem aktów prawnych regulujących zadania obrony cywilnej i ochrony ludności brak jest obecnie podstaw do realizacji przez samorzady zadań z zakresu obrony cywilnej, w tym zasad gospodarowania zasobami budownictwa ochronnego.

PREZYDENT MIASTA
Bielska-Białej

Jarosław Klimaszewski